

GRUNDVANDSOVERVÅGNING

FAKTA

Andelen af fund med pesticider over grænseværdien i det øvre grundvand er faldende. Det konkluderer rapporten Grundvandsovervågning 2014¹. Det er positivt og viser, at landbrugets gode sprøjteadfærd, godkendelsessystemet for pesticider og indsatsen mod punktforurening giver resultat.

Sådan bliver gode nyheder bliver til dårlige nyheder

Nyhedsmediernes interesse for rapporten fokuserer dog ikke på de færre fund men på, at hver fjerde drikkevandsboring indeholder sprøjtemidler. Det er korrekt citeret, men om det er godt eller skidt kræver kendskab til et par af rapportens tabeller.

Rapport beskriver, at der er fundet pesticider i 25 % af vandværksboringerne, det er dog værd at bemærke, at grænseværdien på 0,1 mikrogram (μg) per liter kun bliver overskredet i 3,5 % af tilfældene. Begge tal er et fald i forhold til gennemsnittet for 1992-2013. Se nedestående tabel.

Pesticider i aktive vandværksboringer

Aktive vandværksboringer	Analysér	Antal boringer			Andel boringer i %		
	Antal	I alt	0,01-0,1 $\mu\text{g/l}$	$\geq 0,1$ $\mu\text{g/l}$	0,01-0,1 $\mu\text{g/l}$	$\geq 0,1$ $\mu\text{g/l}$	I alt
2013	1.986	1.717	371	60	21,6	3,5	25,1
2012	1.915	1.685	337	66	20,0	3,9	23,9
2011	2.026	1.789	338	69	18,9	3,9	22,8
1992-2013	30.985	6.188	1.362	326	22,0	5,3	27,3

Tabel 17. Pesticider i aktive vandværksboringer. Andel af boringer med hhv. 0,01-0,1 $\mu\text{g/l}$, $\geq 0,1$ $\mu\text{g/l}$ og med fund ialt i %.

Kilde: Grundvand, Status og udvikling 1989-2013, p 102, GEUS 2015.

Nordic Farming®
Ambassador

Forekomst af godkendte, regulerede og forbudte pesticider for perioden 1992-2013

1992-2013	Antal vandværksboringer			% vandværksboringer			
	I alt	≥0,01 µg/l	≥0,1 µg/l	ND	≥0,01 µg/l	0,01-0,1µg/l	≥ 0,1 µg/l
Forbudte stoffer	6186	1451	278	76,5	23,5	19,0	4,5
Regulerede stoffer	6176	433	54	93,0	7,0	6,1	0,9
Godkendte stoffer	3385	21	3	99,4	0,6	0,5	0,1

Tabel 19. Forekomst af godkendte, regulerede og forbudte pesticider for perioden 1992-2013 i grundvandet i vandværksboringer på aktive vandværker. Der er kun medtaget boringer, hvor der gennem de seneste 5 år er gennemført mindst en analyse for pesticider af vand udtaget fra boringerne. ND: under detektionsgrænsen typisk, < 0,01µg/l.

Kilde: Grundvand, Status og udvikling 1989-2013, p 103, GEUS 2015.

Det er ikke landbruget, som er problemet

Når man ser på hvilke stoffer, der er tale om, er det overvejende BAM², som ikke stammer fra landbrugsmæssig drift. For hele perioden fra 1992 til 2013 bliver grænseværdien kun overskredet i 0,1 % af vandværksboringerne med godkendte stoffer, 0,9 % med regulerede stoffer og 4,5 % for forbudte stoffer. Konklusionen er derfor, at der ikke er problemer med de godkendte stoffer i de danske vandværkers drikkevandsboringer.

Pesticider er ikke de hyppigste fund

Et af de andre kapitler i rapporten handler om uorganiske sporstoffer, hvilket betyder, at der i grundvandet kan måles små mængder af en række grundstoffer såsom tungmetaller og arsen³.

Der er fundet arsen i 92 % af de danske vandværksboringer og grænseværdien er overskredet i 12 % af prøverne. Her er det værd at bemærke, at grænseværdien for arsen er 5 mikrogram per liter, hvilket er 50 gange højere end grænseværdien på 0,1 mikrogram for pesticider. Grænseværdien for arsen er toksikologisk besluttet og derfor fastsat på baggrund af stoffets undersøgte giftighed.

Kun én lukket boring i hele 2013

Pr. 31/12-2012 var der 22 boringer der var lukket på grund af pesticider. Pr. 31/12 2013 var dette tal 20. 19 af disse var også lukket året før. Dvs. der er én ny lukning i 2013 pga. BAM. En boring er taget i brug igen, en er sløffet (lukket permanent) og for en boring har kommunen afvist at den er lukket⁴.

OFTE MØDTE ARGUMENTER OG INSPIRATION TIL SVAR

Man skal altid vurdere risikoen

Vi skal naturligvis undgå at overskride grænseværdien både for arsen og pesticider i drikkevandet, men det er påfaldende, at det kun er pesticider, der er interessante for medierne.

Der lukkes *ikke* mange boringer hvert år pga. sprøjtemidler som der nogen gange hævdes.

1 Miljøministeriet og GEUS De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland.

2 BAM er et nedbrydningsprodukt fra stoffet diclofenil – et ukrudtsmiddel, der tidligere blev brugt på udyrkede arealer f.eks. gårdspladser og rundt om vandboringer.

3 Arsen er et grundstof, der findes naturligt i mange mineraler, oftest ifm. svovl og metaller. Der findes arsen overalt i jord og grundvand og det kan være sundhedsskadeligt i større mængder.

4 Status for drikkevandsboringer pr. 31/12 2013. Notat Naturstyrelsen Den 23 april 2015.

For yderligere information, kontakt Niels Bjerre på 24299976 og niels.bjerre@bayer.com eller Camilla Løjtved på 23462427 og camilla.loejtved@bayer.com

